

slag ontvangen. Zijn veerkracht was ongebroken. 'Ik kom terug!' waren diezelfde dag zijn laatste woorden tot de burgemeester van Utrecht.¹ Verder contact met zijn ambtenaren was Bosch verboden, maar daar trok hij zich niets van aan. Hij riep hen op de 6de bijeen en nam afscheid met een indrukwekkende toespraak. 'Eén zin werd', aldus een ambtenares,

'met grote nadruk uitgesproken: 'Blijf rustig uw werk doen en als u meent, dat niet meer te kunnen doen, *houd er dan mee op.*' Na de handdruk met de diepe, ernstige blik uit de zwarte ogen die ik nooit vergeten zal, liep ik snel de zaal uit met twee mannelijke collega's die, eenmaal buiten, in tranen uitbarstten.'²

★

Eind juni werd de burgemeester van Den Haag, begin augustus die van Meppel de laan uitgezonden: beide ontslagen zullen wij in ander verband ter sprake brengen. Hier willen wij slechts vermelden dat er in den lande maar zeer weinig burgemeesters waren die, als de Zeeuwse gedeputeerde Dieleman, van een plotseling ontloken sympathie voor de 'Nieuwe Orde' blijk gaven. Verreweg de meesten gedroegen zich gereserveerd jegens de Duitsers. De burgemeester van Middelburg, mr. dr. J. van Walré de Bordes die Seyss-Inquart bij zijn bezoek aan de provinciale hoofdstad (welker centrum door de Duitsers in puin geschoten was) een lunch aanbood, vormde een uitzondering.³ Omgekeerd vormde ook de burgemeester van Zwolle, A. van Walsum, een uitzondering toen hij in juni weigerde, de *Sicherheits-polizei* toegang te geven tot het bevolkingsregister; hij werd korte tijd in arrest gehouden en op de dag van zijn vrijlating ontslagen, waarbij evenwel aangetekend zij dat van Walsum op 14 mei, na het bekend worden van het vertrek van de koningin naar Engeland, voor de Zwolse draadomroep een emotionele toespraak gehouden had waarvan de teneur was: Wilhelmina is onze koningin niet meer. Die toespraak waren velen hem blijven verwijten.

En dan is er de vreemde zaak van de burgemeester van Hilversum, mr. K. baron de Wijckerslooth de Weerdesteyn. Ze ligt in de pathologische sfeer maar verdient om een tweetal aspecten vermelding.

¹ G. A. W. ter Pelkwijk: *Utrecht in de eerste jaren van de bezetting*, p. 19. ² G. van Arkel: 'Aantekeningen', p. 32 (Doc I-37 A, a-1). ³ Hij was een vooraanstaand lid van de Beweging voor geestelijke en morele herbewapening. Bij de beschieting van Middelburg had hij op 17 mei van persoonlijke moed blijk gegeven. In september '42 nam hij ontslag: hij 'wilde gaan arbeiden voor de vrede', er was 'een roepstem' tot hem gekomen. (M. W. G. van der Veur: *Middelburg in oorlogs- en bezettingsjaren, 1939-1944* (1945), p. 64-65).